

Η ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΟ ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Τοῦ Νίκου Δομοκίτη

Μιά ἀπό τίς συνηθισμένες μεθόδους γιά τή φαλκίδευση τοῦ ἐπιδόματος τῶν ἐργαζομένων καί τήν παραπέρα ἐπίταση, στήν ἄνιση κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, εἶναι ἡ ἄνοδος τῶν τιμῶν στά εἶδη πλατεῖας λαϊκῆς καταναλώσεως, σέ συνδυασμὸ μὲ τὴν ταυτόχρονη καθήλωση τῶν γλίσχρων ἀποδοχῶν τῶν μισθοσυντηρητῶν. Ἰδιαίτερα αὐτὸ γίνεται μέσα σὲ συνθήκες, ὅπου οἱ κυρίαρχες οἰκονομικὲς δμάδες, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ἐλεγχόμενου ἀπ' αὐτὲς κρατικοῦ μηχανισμοῦ, προκαλοῦν τὴν ἀνοδικὴ κίνηση τῶν τιμῶν καί συγκρατοῦν σὲ χαμηλὰ ἐπίπεδα τίς ἀποδοχὲς τῶν ἐργαζομένων. Ἡ διερεύνηση, πάνω στὴ βάση αὐτή, τῆς κινήσεως τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν στά εἶδη καί τίς ὑπηρεσίες πού ἐνδιαφέρουν τοὺς ἐργαζομένους, ἀποκτᾶ ὄχι μόνο θεωρητικὴ ἀλλὰ καί πρακτικὴ ἀξία. Γιατὶ χωρὶς μιὰ ἀντικειμενικὴ διερεύνηση, εἶναι δύσκολο, μέσα στήν περιπλοκότητα τῶν οἰκονομικῶν φαινομένων, νὰ ἐξακριβώσουμε καί προσδιορίσουμε σωστὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀνατιμητικῆς κινήσεως, πράγμα οὐσιῶδες γιά τὸν καθορισμὸ τῶν συγκεκριμένων οἰκονομικῶν στόχων τῶν ἐργατοῦπαλλήλων.

Στὴν πράξη, ὅμως, συναντοῦμε σοβαρὲς δυσκολίες γιά μιὰ ἀντικειμενικὴ καί ἀμερόληπτη ἀπεικόνιση τῆς ἀνοδικῆς πορείας τῶν τιμῶν. Κι αὐτὸ γιατί οἱ ἰσχυροὶ οἰκονομικοὶ κύκλοι ἔχουν κάθε συμφέρο νὰ μὴ καθρεφτίζε-ται ἡ ἀντικειμενικὴ ἀλήθεια. Ἡ παραδοχὴ ἀπὸ μέρους τους ὅτι ἀκρίβησαν τὰ εἶδη καί οἱ ὑπηρεσίες πού ἀφοροῦν τοὺς μισθωτοὺς, χωρὶς

ἀντίστοιχη αὔξηση τῶν μισθῶν καί ἡμερομισθίων, σημαίνει, ταυτόχρονα, ἀναγνώριση ὅτι ἐλαττώθηκαν τὰ πραγματικὰ εἰσοδήματα καί ἄρα ἡ προβολὴ τοῦ αἰτήματος γιά τιμαριθμικὴ ἀναπροσαρμογὴ τῶν ἀποδοχῶν, γιά τὴν ἀναπλήρωση τῆς χαμένης ἀγοραστικῆς δυνάμεως, θεμελιώνεται πάνω σὲ ἀτρέντακτο βάθος. Αὐτό, ὅμως, οὔτε κἀν θὰ ἤθελαν νὰ τὸ συζητήσουν οἱ κυρίαρχες οἰκονομικὲς δμάδες. Γι' αὐτὸ καί στὸν τιμάρθμο τῶν εἰδῶν καταναλωτοῦ, πού καταρτίζει ἡ ΕΣΤΕ δὲν ὑπάρχει ἡ ἀντικειμενικὴ ἀντανάκλαση τῆς ὑψωτικῆς κινήσεως τῶν τιμῶν καί γίνεται προσπάθεια συγκαλύψεως τῆς, γεγονὸς πού δὲν ἀμφισβητοῦν οὔτε οἱ οἰκονομολόγοι, πού εἶναι γνωστοὶ γιά τὴ σύνδεσή τους μὲ τὸ μεγάλο κεφάλαιο. Σημαίνει, ὅμως, αὐτὸ ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἀγνοήσουμε τελείως, τὸν τιμάρθμο τῆς ΕΣΤΕ; Ὁχι βέβαια. Τὰ στατιστικὰ δεδομένα τῆς ΕΣΤΕ, σὲ βαθμὸ πού καθρεφτίζουν τὸ φαινόμενο τῆς ὑψωτικῆς κινήσεως τῶν τιμῶν ἔχουν ἐνδεικτικὴ ἀξία γιά τὸν ἐρευνητὴ καί δείχνουν ὅτι εἶναι τέτοιο τὸ κύμα τῆς ἀκρίβειας, ὥστε νὰ μὴν εἶναι δυνατὴ ἡ ὀλοκληρωτικὴ ἀπόκρυψή του. Μὲ τὴν ἔννοια αὐτὴ γίνεται πὸ κάτω ἡ ἀξιολόγηση τῶν τιμαριθμικῶν δεδομένων τῆς ΕΣΤΕ καί πιστεύουμε ὅτι παρὰ τὸ μέγεθος τῆς συγκαλύψεως τοῦ ὕψους τῶν τελευταίων ἀνατιμήσεων, πού ροκανίζουν τοὺς μισθοὺς καί τὰ ἡμερομίσθια, εἶναι δυνατό νὰ ἐξαχθοῦν συμπεράσματα, γιά τίς συγκεκριμένους διεκδικήσεις τῶν ἐργαζομένων, σχετικὰ μὲ τὴν ἐπιβίωσή τους.

Ι. Ἀναμφισβήτητη ἡ ἀνατιμητικὴ ἄνοδος τῶν τιμῶν στά εἶδη λαϊκῆς καταναλώσεως

Πρωταρχικὸς ὅρος γιά τὴν προβολὴ συμπληρωματικῶν διεκδικήσεων ἐξ αἰτίας τῶν ἀνατιμήσεων εἶναι ἡ διαπίστωση ὅτι τὸ κόστος τῆς ζωῆς ἀνέβηκε, ὅτι τὰ εἶδη καί οἱ ὑπηρεσίες πού ἀφοροῦν τὴν κατανάλωση τῶν ἐργα-

τοῦπαλλήλων ἔχουν ἀκριβήνει. Καί δὲν ἀρκεῖ γι' αὐτὸ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ 1962 ἦταν χρόνος παραπέρα ἐξαθλιώσεως τῶν ἐργαζομένων, ἀφοῦ ἡ Κυβέρνηση στήν προσπάθειά της νὰ «προσαρμόσει» τὴν ἐθνικὴ μας οἰκονομία γιά

τὴ σύνδεσὴ τῆς μὲ τὴν ΚΕΑ, ἐνέτεινε ἀκόμα πρὸς πολὺ τὴν ἐπίθεσὴ τῆς ἐναντίον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων. Ἡ ἐξαθλίωσις μπορεῖ νὰ συντελεῖται χωρὶς ταυτόχρονα ν' ἀκριβαίνει τὸ κόστος ζωῆς. Γιὰ νὰ ἐξακριβώσουμε τὸ φαινόμενο αὐτό, πρέπει νὰ ἐξετάσουμε τὸ ἐπίπεδο τιμῶν πάνω στὰ εἶδη πλατειᾶς καταναλώσεως, πρέπει νὰ δοῦμε τοὺς τιμάριθμους, παρὰ τὶς ἀμφισβητήσεις πού ἔχουμε ὡς πρὸς τὴν ἀντικειμενικότητά τους.

Τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα δείχνουν ὅτι μεταξὺ 1962 καὶ 1961 ὁ τιμάριθμος τῶν εἰδῶν καταναλωτοῦ ὑποχώρησε κατὰ 0,3%, ἦτοι ἀπὸ 104,1 μονάδες πού ἦταν τὸ 1961, ἔπεσε σὲ 103,8 μονάδες τὸ 1962. (Βλ. Στατ. Δελτίο Τραπεζῆς Ἑλλάδος, σελ. 95).

Πρόκειται ὅμως γιὰ διαστρέβλωση τῆς ἀντικειμενικῆς ἀλήθειας, γιατί στὴν πράξη σημαίνει ὅτι εἶναι ἀστήρικτη κάθε διεκδίκηση γιὰ ἀνάκτηση χαμένης ἀγοραστικῆς δυνάμεως. Ὅμως ἡ ἀνάλυση τοῦ τιμάριθμου τῶν εἰδῶν καταναλωτοῦ στοὺς μηνιαίους δείχτες πού τὸν συνθέτουν, δίνει μιὰ ἄλλη εἰκόνα, πού παρὰ τὸ ὅτι εἶναι διάθλαση τῆς ἀντικειμενικῆς πραγματικότητας, διαψεύδει τοὺς ἰσχυρισμοὺς ὅτι δὲν ἀκρίβηνε ἡ ζωὴ. Ἡ πλημμυρίδα τῶν ἀνατιμήσεων πῆρε τέτοια ἔκταση ἀπὸ τὸν Αὐγουστο καὶ δῶθε καὶ οἱ σχετικὲς ἀντιδράσεις τῶν ἐργαζομένων ἦταν τόσο ἔντονες, ὥστε ἡ ΕΣΤΕ νὰ μὴ μπορεῖ νὰ συγκαλύψει ὁλοτελῆ τὴν ἀλματικὴ ἀνοδο τῶν τιμῶν, πάνω στὰ εἶδη λαϊκῆς καταναλώσεως. Ἰδιαίτερα ἡ ἀκρίβεια ἔπληξε τὰ εἶδη διατροφῆς. Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτὴ εἶναι ἐνδεικτικὰ τὰ παρακάτω στοιχεῖα τῆς ΕΣΤΕ (Βλ. Ἐφημερίδες 11 καὶ 12 Ἀπριλίου 1963).

	Τιμάριθμος εἰδῶν καταναλωτοῦ	Τιμάριθμος εἰδῶν διατροφῆς
Ἰούλιος 1962	101,9	103,4
Αὐγουστος	102,4	103,3
Σεπτέμβρης	103,8	103,9
Ὀκτώβρης	105,8	104,9
Νοέμβρης	105,1	104,7
Δεκέμβρης		105,8
Ἰανουάριος 1963	108,9	106,5
Φεβρουάριος	110	106,4
Μάρτιος	110,9	107,5

Τὸ συμπέρασμα πού βγαίνει ἀπὸ τὰ στοι-

χεῖα τοῦ διαγράμματος εἶναι ὅτι τὸ τελευταῖο διάστημα — ἀπὸ τὸν Αὐγουστο καὶ δῶθε — ἀκρίβηνε τὸ κόστος ζωῆς καὶ ὅτι ἡ ὑψωτικὴ κίνηση τῶν τιμῶν δὲν ἔχει ἀνακοπεῖ ἀκόμα.

Ὅμως δὲν ἀρκεῖ ἡ διαπίστωση αὐτὴ. Ἐνδιαφέρει ἀκόμα νὰ προσδιορίσουμε τὸ μέγεθος τῆς ἀνόδου τῶν τιμῶν, γιατί μόνο ἔτσι εἶναι δυνατό νὰ ἐκτιμήσουμε σωστὰ τὶς συγκεκριμένους ἐπιδράσεις τῆς πάνω στὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν ἐργατοῦπαλλήλων. Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτὴ ἡ σύγκριση τῶν τιμάριθμων τῶν εἰδῶν καταναλωτοῦ, μεταξὺ Φεβρουαρίου 1962 — Φεβρουαρίου 1963, δείχνει ὅτι τὸ κόστος τῆς ζωῆς ἀνέβηκε κατὰ 4,1%. Ἀναλύοντας τὸν τιμάριθμο αὐτὸ στοὺς εἰδικούς τιμάριθμους πού τὸν ἀπαρτίζουν, διαπιστώσαμε ὅτι στὸ ἴδιο διάστημα τὰ εἶδη διατροφῆς ὑψώθηκαν κατὰ 10,8%, τὰ οἶνοπνευματώδη ποτὰ καὶ τὰ τσιγάρα κατὰ 6% κλπ. Τελικὰ ὅλοι οἱ εἰδικοί τιμάριθμοι κινήθηκαν πρὸς τὰ πάνω. Μόνο στὰ εἶδη τῆς ὁμάδας «ψυχαγωγία - μόρφωσις - ἐκπαίδευσις» ἐμφανίζεται πτώσις κατὰ 6,7%. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι οἱ ἀνατιμήσεις εἶναι ἀκόμα μεγαλύτερες. Πιο κοντὰ πρὸς τὴν ἀλήθεια βρίσκεται ὁ τιμάριθμος χοντρικῆς πωλήσεως τῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος, πού ἐμφανίζει τὴν ἀξιόλογη ἀνοδο στὶς τιμὲς τῶν εἰδῶν διατροφῆς, μεταξὺ Φεβρουαρίου 1962 — Φεβρουαρίου 1963, 17,7%. Τὸ ποσοστὸ αὐτὸ ἀντανάκτῃ πληρέστερα τὴν πλημμυρίδα τῶν ἀνατιμήσεων, πού πλήττουν τοὺς ἐργαζομένους.

Πέρα ὅμως ἀπὸ τοὺς ἀφηρημένους ἀριθμοδείκτες, πού γιὰ πολλοὺς δὲν εἶναι κατανοητοί, πρὸ σαφῆ καὶ παραστατικὴ εἰκόνα ἔχουμε, μὲ τὸν παρακάτω συγκριτικὸ πίνακα τιμῶν γιὰ ὁρισμένα βασικὰ εἶδη πού ὑπεισέρχονται τὸ διαιτολόγιο τῶν ἐργατοῦπαλληλικῶν οἰκογενειῶν.

Τὰ στοιχεῖα εἶναι τόσο εὐγλωττα, ὥστε νὰ περιττεύουν σχόλια.

Συνεπῶς ἀπ' ὅλα τὰ παραπάνω προκύπτει, ὅτι ἀπὸ τὸν Αὐγουστο καὶ δῶθε σημειώθηκε ἀλματικὴ ἀνοδος τῶν τιμῶν στὰ εἶδη πού ἀφοροῦν τὴ λαϊκὴ κατανάλωσις καὶ σὲ πρώτη γραμμὴ στὰ εἶδη διατροφῆς.

	Ἰανουάρ. 1962 δρχ.	Ἰανουάρ. 1963 δρχ.	±
Ψωμὶ μαῦρο (τὸ κιλό)	3,80	4	+ 5,30%
Λάδι	19	25,48	+ 36 %
Ζάχαρη	10,11	12,60	+ 24. 6%
Λίπος φυτικὸ	27,69	36,40	+ 31, 9%
Ρύζι	6	10,40	+ 73 %
Φακὲς	7	10,60	+ 50 %
Πατάτες	2,50	3,50	+ 90 %

II. Οι ανατιμήσεις αποτέλεσμα της πολιτικής της οικονομικής ολιγαρχίας

Γεννιέται τὸ ἐρώτημα: Πῶς πρέπει νὰ ἐξηγήσουμε τὸ παραπάνω φαινόμενο τῆς ἀθρόας ἀνόδου τῶν τιμῶν; Τὴν ἐξήγηση θὰ τὴν δώσουμε ἂν ἀναζητήσουμε τὶς αἰτίες στὴν ἴδια τὴν πολιτικὴ τῆς οικονομικῆς ολιγαρχίας, πὺ ἐκφρασῆ τῆς εἶναι ἡ ἐπίσημη κυβερνητικὴ πολιτικὴ καὶ πὺ σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀκρίβεια τῆς ζωῆς, ἐκδηλώθηκε μὲ ἰδιαίτερη δραστηριότητα τὸ 1962.

Στὸ χρόνο αὐτὸ ἡ ἐπίσημη πολιτικὴ δυσαναλόγου ἐπαβαρύνσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μὲ ὑπέρμετρες στρατιωτικὲς δαπάνες σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν περικοπή τῆς ἀμερικανικῆς «βοήθειας», ἔβαλε στὴν ἡμερήσια διάταξη τὸ πρόβλημα τῆς καλύψεως ἐνὸς μέρους τοῦ ἐλλείμματος τοῦ δημοσίου προϋπολογισμοῦ. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ δὲν τὸ ἔλυσαν μὲ τὴν περιστολή τῶν στρατιωτικῶν καὶ γενικὰ μὴ παραγωγικῶν δαπανῶν, οὔτε μὲ τὴν κατάργηση τοῦ καθεστῶτος φοροαπαλλαγῶν καὶ φοροδιαφυγῶν τοῦ μεγάλου κεφαλαίου, πὺ θὰ μπορούσε νὰ ἀποφέρει πάγιο ἔσοδο στὸν κρατικὸ προϋπολογισμὸ τῆς τάξεως ἄνω τῶν 4 δισ. δρχ. (Βλ. ἐφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ», 6-6-1961).

Τὸ πρόβλημα λύθηκε σὲ βάρος τῶν ἐργαζομένων μὲ τὴν ἐπιβολὴ νέων φορολογιῶν πάνω στὰ εἶδη λαϊκῆς καταναλώσεως (ψωμί, ζάχαρι, τσιγάρα κλπ.), μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὑψωθοῦν οἱ τιμές. Ὅμως αὐτὴ ἡ φορολογικὴ δραστηριότητα δὲν ἔχει σὰν μοναδικὴ πηγή τὶς ὑπέρμετρες στρατιωτικὲς δαπάνες. Στὶς σημερινὲς συνθήκες, πὺ ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς γίνεται ὑποχείριος τῶν πὺ ἰσχυρῶν δμάδων τοῦ κεφαλαίου, οἱ δαπάνες τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐξασφαλίζονται πρὸς ὄφελός τους, ἕνα αὐξανόμενο τμήμα κερδῶν. Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ φορολογικὴ δραστηριότητα συνδέεται καὶ μὲ τὰ κονδύλια τοῦ προϋπολογισμοῦ δημοσίων ἐπενδύσεων, πὺ ἀποτελεῖ θαυμάσια εὐκαιρία γιὰ νὰ χορηγοῦνται παραγγελίες μὲ συμφέροντες ὄρους στὶς μεγάλες ἐταιρίες, νὰ ἰδρύνονται κρατικὲς ἐπιχειρήσεις, πὺ ἀργότερα νὰ παραχωροῦνται γιὰ ἐκμετάλλευση στὸ μεγάλο κεφάλαιο, ὅπως ἔγινε μὲ τὸ Διυλιστήριο πετρελαίου, νὰ κατασκευάζονται διάφορα ἔργα, ὅπου οἱ ὑπερβάσεις τῶν κάθε λογῆς μπίζνεσμαν φτάνουν μέρη 900% κλπ. (Βλ. «Ἐπίσημα Πρακτικὰ συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς» 14.2.1963, σελ. 24). Αὐτὰ, εἶναι φανερό, ὅτι σπρώχνουν τὸν τιμάρθμο πρὸς τὰ πάνω, γιὰτὶ ἀνεβάζουν τὸν ὄγκο τῶν ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν καὶ ὑψώνουν τὶς τιμές τῶν εἰδῶν καὶ ὑπηρεσιῶν. Ἐτσι ἐξηγεῖται π.χ. τὸ γεγονός ὅτι ἔχουμε αὐξημένη τιμὴ ζαχαρέως, ὅπου γιὰ ν' ἀντιμετωπίσουν τὸ ὑψηλὸ κόστος κατασκευῆς καὶ λειτουργίας τῆς ζαχαροβιομηχανίας, ἐπέβαλαν καινούργιο δασμὸ στὴν εἰσαγόμενη ζάχαρη. Ἐξ ἄλλου ἡ διαδικασία προσαρμογῆς τῆς ἐθνικῆς οικονομίας γιὰ τὴ σύνδεσή τῆς μὲ τὴν ΚΕΑ, προκειμένου νὰ διευκολυνθεῖ ἡ προσέλευση τοῦ ξένου κεφαλαίου, ἐπιβάλλει πρόσθετες ἐπαβαρύνσεις στὸν προϋπολογισμὸ δημοσίων ἐπενδύσεων. Τὸ ξένο κε-

φάλαιο, ἐπιδιώκοντας τοὺς πὺ εὐνοϊκοὺς ὄρους γιὰ τὴν παραγωγή, μεταφορὰ κλπ., ἀπαιτεῖ νὰ κατασκευαστοῦν τὰ ἀπαραίτητα ἔργα ὑποδομῆς (ἐξηλεκτισμὸς - συγκοινωνίες κλπ.), ἔργα πὺ ἡ χρηματοδότησή τους προϋποθέτει τὴν ἐπιβολὴ καινούργιων φορολογιῶν καὶ προσφυγὴ σὲ δανεισμὸ, πρᾶγμα πὺ σημαίνει πληρωμὴ τοκοχρεωλυσιῶν καὶ σὲ τελευταία ἀνάλυση καινούργια ἐπιβολὴ φορολογιῶν.

Πέρα ὅμως ἀπ' αὐτὰ οἱ προνομιακὲς συμβάσεις πρὸς ὄφελος τοῦ ξένου κεφαλαίου, ἐφ' ὅσον ἀποφέρουν ὑπερκέρδη στὶς ἀνάδοχες ἐταιρίες, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ σπρώχνουν τὸν τιμάρθμο πρὸς τὰ πάνω. Ὅταν παραχωρεῖται πρὸς τὸν Πεσινὲ τὸ ρεῦμα πρὸς 9 λεπτὰ τὸ KWt δηλ. κάτω τοῦ κόστους, αὐτὸ σημαίνει ἀνάλογη ἐπιβάρυνση τοῦ φωτιστικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ ρεύματος τῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων, αὐξηση τῆς τιμῆς τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ συνεπῶς ἀνοδο τοῦ κόστους ζωῆς. Τὸν τιμάρθμο ἀκόμα τὸν σπρώχνει πρὸς τὰ πάνω καὶ ἡ φορολογικὴ δραστηριότητα πὺ ἔχει σὰν αἰτία τὴν ἐξεύρεση πόρων γιὰ τὴν πληρωμὴ τῶν τοκοχρεωλυσιῶν τοῦ δημοσίου χρέους, ὅπως ἔγινε τὸ 1962 στὸν ἀντίστοιχο προϋπολογισμὸ, τοῦ ὁποῦ ἀναγράφονταν τὸ ποσὸ τῶν 1.058 δρχ.

Σὰν ἀποτέλεσμα ὅλων αὐτῶν τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ προϋπολογισμοῦ τὸ 1962 ἐπιβλήθησαν 17 νέοι φόροι, ἡ συνολικὴ ἀπόδοση τῶν ὁποῦ ὑπολογίζεται σὲ 1.500 ἐκ. δρχ. Ἄν τὴν πάρομε ὑπόψη ὅτι τὸ σύνολο σχεδὸν τῶν φόρων αὐτῶν εἶναι ἔμμεσοι, πὺ ἀνεβάξει ἄμεσα τὶς τιμές, τότε εὐκόλα κατανοοῦμε γιὰτὶ σὲ μιὰ σειρά εἶδη λαϊκῆς καταναλώσεως σημειώθηκε τὸ φαινόμενο τῶν ἀνατιμήσεων, γεγονός πὺ ἀναγνωρίζεται ἀπ' ὅλες σχεδὸν τὶς πλευρές. Ἐτσι π.χ. ὁ «Οἰκ. Ταχ.» (7.3.63) παρατηρεῖ ὅτι «...ἀπὸ τοῦ Λύγούστου τοῦ 1962 καὶ ἐφεξῆς ἤρχισε πάλι νὰ σημειοῦται σταθερὴ ἀνατιμητικὴ τάση στὶς κατηγορίες τροφίμων, ποτῶν καὶ καπνῶν, ὀφειλομένη ἐν μέρει στὴν αὐξηση τῆς ἔμμεσης φορολογίας...» Ἄλλὰ καὶ οἱ ἄμεσοι φόροι μποροῦν νὰ ὀδηγήσουν στὸ ἀνέβασμα τοῦ κόστους ζωῆς. Αὐτὸ γίνεται ὅταν οἱ ἐπιχειρήσεις, θέλοντας νὰ ξεφορτωθοῦν ἕνα μέρος ἀπ' αὐτοῦς, ὑψώνουν τὶς τιμές τῶν ἐμπορευμάτων καὶ ὑπηρεσιῶν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐπιβεβαιώνεται ἡ κατανάλωση μὲ ὑψηλότερο κόστος ζωῆς. Ἡ ἐπιβολὴ π.χ., κατὰ τὴν ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου γιὰ τὴν ἐνοποίηση τῶν σιδηροδρόμων, φόρων διοδίων στὶς μεταφορὲς ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ Ἀθηνῶν - Λαμίας, αὐξάνει τὸ μεταφορικὸ κόστος καὶ μπορεῖ νὰ ὀδηγήσει — ἂν δὲν ὀδήγησε ἀκόμα — στὴν αὐξηση τῆς τιμῆς τῶν εἰσιτηρίων καὶ τῶν κομίστρων, δηλαδὴ σὲ μιὰ ἀνατίμηση πὺ τελικὴ τῆς αἰτίας ὑπῆρξε ἡ ἄμεση φορολογία τῶν διοδίων.

Δὲν ἐξαντλεῖται ὅμως ὁ ρόλος τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς μὲ τὰ παραπάνω. Οἱ δικαιοδοσίες τοῦ κράτους εἶναι πολὺ εὐρύτερες σήμερα, ἔτσι πὺ ἡ ἐπίδρασή του πάνω στὴν ἀκρίβεια τῆς ζωῆς, νὰ μὴ ἐκδηλώνεται μόνο

μέ την έπιβολή φόρων. "Όταν αυτό αναπτύσει έμπορική δραστηριότητα με τή συγκέντρωση τών άγροτικών προϊόντων και γενικά τή διαχείριση τών λογαριασμών κρατικών έφοδίων, τότε μπροστά του διανοίγονται περιθώρια κερδοσκοπίας, με συνέπεια ν' ακριβαίνει τó κόστος ζωής. Έτσι ένώ ή συγκέντρωση τού λαδιού «ραφινέ» είχε στοιχίσει 18,40 δρχ. τó κιλό, στην άγορά προσφέρονταν πρòς 21,50 δρχ., πράγμα πού έσπρωξε τόν τιμάριθμο διατροφής πρòς τά πάνω. Παρόμοιο άποτέλεσμα σημειώθηκε και στην περίπτωση εισαγωγής ζαχάρεως στην τιμή τών 130 δολ. τόν τόννο, ένώ ή Κυβέρνηση είχε άπαγορεύσει τήν εισαγωγή της, όταν αυτή προσφέρονταν στην τιμή τών 76-78 δολ. τόν τόννο.

Ό ρόλος τού κράτους στην έπίταση τής ακρίβειας τής ζωής είναι έκδηλος και στις περιπτώσεις πού δέν εφαρμόζεται δρθή πολιτική άποθεμάτων σέ όρισμένα είδη πού έμπορεύεται, όταν λείπει ή ρεαλιστική οικονομική πρόβλεψη. Έτσι, στό χρόνο πού πέρασε, τά κρατικά άποθέματα λαδιού από ύπαιτιότητα τών άρμοδίων κρατικών ύπηρεσιών, δέν έπαρκοῦσαν για ν' άναχαιτιστεί ή ύψωτική κίνηση τού λαδιού. Τó γεγονός αυτό έσπευσαν νά έπωφεληθοῦν οί μεγαλέμποροι πού πρόσφεραν τούς «άσσους» πρòς 24 δρχ. τó κιλό, ένώ τούς είχαν προμηθευτεί από τó ίδιο τó κράτος στην τιμή τών 18,40 δρχ. τó κιλό. Είναι φανερό ότι χάρη στην άσυνάρτητη και άλλοπρόσαλλη οικονομική πολιτική τής Κυβερνήσεως έγινε κερδοσκοπία σέ βάρος τής λαϊκής καταναλώσεως και φυσικά ή περίπτωση τού λαδιού δέν είναι τó μοναδικό παράδειγμα.

Κάτω από τίς συνθήκες αυτές δργιάζει ή κερδοσκοπία τών ισχυρών ομάδων τού κεφαλαίου. Ένώ τήν αύξηση τών άποδοχών τήν άπορρίπτει με τó δικαιολογητικό ότι προκαλούνται πληθωριστικές πιέσεις και κίνδυνοι νομισματικής άναταραχής, όταν πρκειται για αύξήσεις τών τιμών τών έμπορευμάτων και ύπη-

ρεσιών, πού έπιδιώκουν οί κυρίαρχοι οικονομικοί κύκλοι, παρόμοιοι περιορισμοί δέν ισχύουν. Έκει υπάρχει ή έλευθερία τών άνατιμήσεων, χωρίς τήν έπίκληση τού κινδύνου για άνατροπή τής νομισματικής σταθερότητας. Παράδειγμα ή ΗΕΜ πού αύξησε τó 1962 τήν τιμή τών εισιτηρίων.

Ό Νιάρχος λοιπόν είναι λεύτερος νά πουλάει τά καύσιμα σέ τιμές πού άποφέρουν άποικιακά κέρδη. Τó ίδιο μπορεί νά κάνει κι' ό 'Ανδρεάδης στους ΕΗΣ με τά εισιτήρια, τó ίδιο κι' ό «Φίξ» με τήν μπύρα, τó ίδιο κι' ό Μποδοσάκης με τά λιπάσματα κλπ. Άλλά τί σημαίνουν αυτά; Σημαίνουν αύξηση τών τιμών, κίνηση τών τιμαρίθμων πρòς τά πάνω έξ αίτίας τών διογκωμένων κερδών, σημαίνουν αύξηση τού κόστους ζωής.

Άπ' όλα τά παραπάνω προκύπτει ότι ή σταθερή άνατιμητική κίνηση τής τελευταίας περιόδου δέν έχει τήν αίτία της σέ τυχαία περιστατικά. Είναι προϊόν τής άκολουθουμένης πολιτικής από τήν Κυβέρνηση. Τής πολιτικής τών δυσβάστακτων στρατιωτικών δαπανών, πού φορτώνει νέα φορολογικά βάρη στους εργαζομένους. Τής πολιτικής «έκβιομηχανίσεως» πρòς όφελος τών κάθε λογής έπιχειρήσεων, πού έκτός από τά κέρδη πού προορίζονται μέσω τού κρατικού τομέα έπενδύσεων και τών συμβάσεων άποικιακού χαρακτήρος, έχουν τήν άσυνδοσία νά άνεβάξουν τίς τιμές σέ βάρος τής λαϊκής καταναλώσεως, τής οικονομικής πολιτικής γενικότερα, πού συντελεί στην αύξηση τού μεριδίου στή συμμετοχή τού έθνικού εισοδήματος τών ισχυρών οικονομικών ομάδων, με τή διόγκωση τών κερδών τους, πού οδηγεί στην αύξηση τού κόστους ζωής. Έτσι έξηγεΐται τó φαινόμενο τής πλημμυρίδος τών άνατιμήσεων, πού σημειώθηκε τελευταία, κι' αυτό άνεξάρτητα από έπιδράσεις παροδικές τυχαίων παραγόντων, όπως συνέβη με τήν παρατεταμένη κακοκαιρία.

III. Οί άνατιμήσεις προκάλεσαν αισθητή πτώση τού βιοτικού έπιπέδου τών εργατοϋπαλλήλων

Άπομένει νά έξετάσουμε άκόμα ποιές είναι οί έπαπτώσεις τής πλημμυρίδος τών άνατιμήσεων πάνω στό βιοτικό έπίπεδο τών εργατοϋπαλλήλων. Τó ζήτημα αυτό έχει έξαιρετική σημασία νά φωτιστεί, πολύ περισσότερο πού τά ισχυρά οικονομικά συμφέροντα κάνουν ό,τι μπορούν για νά τó συσκοτίσουν.

Κατ' άρχήν κάθε ύψωση τών τιμών στα είδη πλατειάς λαϊκής καταναλώσεως προκαλεί περιορισμό τών πραγματικών εισοδημάτων τών εργαζομένων, έλάττωση τής άγοραστικής ικανότητας τών άποδοχών τους. "Όταν έχουν μεσολαθήσει αύξήσεις τών τιμών, δέν μπορείς ν' άγοράσεις με τó ίδιο χρηματικό ποσό τά ίδια είδη όπως πρην. Αυτό είναι μιá γενική αλήθεια πού κανένας δέν άμφισβητεί. Έν τούτοις δέν άρκει αυτό. Για νά έκτιμηθεί σωστά ό αντίκτυπος τών άνατιμήσεων, άπαιτεί-

ται βαθύτερη, άναλυτική μελέτη τών τιμαριθμικών δεδομένων, συγκεκριμένη άνάλυση τού τιμαρίθμου τών ειδών καταναλωτού. Μιá αύξηση στις τιμές τών ειδών ψυχαγωγίας, πού άπορροφούν πολύ μικρό μέρος τού εισοδήματος τών εργαζομένων, δέν έπιδρά τó ίδιο μειωτικά στό βιοτικό έπίπεδο, όσο ή ίδια αύξηση τών τιμών στα είδη διατροφής, πού άπορροφούν τó μεγαλύτερο μέρος τού εργατικού εισοδήματος. Γενικά αν παραστήσουμε με Κ τó μηνιάτικο εισόδημα μιás εργατικής οικογένειας και με Δ, Ψ και Λ τά μέρη του πού ξοδεύονται αντίστοιχα για διατροφή, ψυχαγωγία και άλλες άνάγκες, όπου $\Delta = 60/100 \cdot K$ και Ψ (ας υποθέσουμε) $= 5/100 \cdot K$, τότε με τó ίδιο ποσοστό αύξησης τών τιμών στα είδη διατροφής και ψυχαγωγίας, έστω $P/100 = 10\%$, τó έλλειμμα πού θά προκύψει στόν οικογενειακό προϋπολογισμό θά είναι:

$$\text{Στὴν πρώτη περίπτωση } E_1 = \Delta \cdot \frac{R}{100} = K \cdot \frac{60}{100} \cdot \frac{10}{100} = 0,06 K$$

καὶ

$$\text{στὴ δεύτερη περίπτωση } E_2 = \Psi \cdot \frac{R}{100} = K \cdot \frac{5}{100} \cdot \frac{10}{100} = 0,005 K$$

Δηλαδή με τὸ ἴδιο ποσοστὸ αὐξήσεως τοῦ εἰδικοῦ τιμαρίθμου διατροφῆς καὶ ψυχαγωγίας, τὸ ἔλλειμμα εἶναι διαφορετικὸ, ἤτοι δωδεκαπλάσιο στὴν περίπτωση τῶν εἰδῶν διατροφῆς συγκριτικὰ μετὰ τὸ ἀντίστοιχο γιὰ τὴν περίπτωση τῶν εἰδῶν ψυχαγωγίας.

Συνεπῶς ἐνδιαφέρει νὰ δοῦμε τὶς ἐπὶ μέρους ποσοτικὲς μεταβολὲς τῶν εἰδικῶν τιμα-

ρίθμων, χωρὶς ποτὲ νὰ ξεχνᾶμε τὴν ἀρχὴ ὅτι ὅσο πὼ χαμηλὸ εἶναι τὸ εἰσόδημα, τόσο πὼ πολλὰ ξοδεύονται γιὰ τὶς ἀνάγκες διατροφῆς καὶ ὅτι ὅσο πὼ πολὺ ἀνεβαίνουν τὰ εἶδη διατροφῆς, τόσο πὼ πολὺ — συγκριτικὰ — πλεονάζουν τὰ χαμηλότερα εἰσοδήματα. Τὶς μεταβολὲς αὐτὲς μᾶς τὶς δείχνει ἐνδεικτικὰ ὁ παρακάτω συγκριτικὸς πίνακας:

	1962 Φεβρουάριος	1963 Φεβρουάριος	±
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	102,2	106,4	+ 4,10%
1. Διατροφή	101,1	110	+ 10,8%
2. Οἰνοπνευματώδη ποτὰ—καπνὸς	106,	112,3	+ 6%
3. Ἐνδυση—ὑπόδηση	94,9	95	+ 0,1%
4. Στέγαση	109,6	109	+ 2,2%
5. Ἐξοπλισμὸς κατοικία—Ἐφόδια	99,5	100,2	+ 0,7%
6. Ὑγεία, ἀτομικὴ καθαριότης	106,5	108,4	+ 1,4%
7. Ἐκπαίδευση μόρφωση, ψυχαγωγία	105	98,4	+ 6,7%
8. Μεταφο. ἐς—Ἐπικοινωνίες	113,4	114,1	+ 0,6%
9. Διάφορα	38,1	99,2	+ 0,5%

Πηγή: ΕΣΥΕ

Τὰ στοιχεῖα τοῦ πίνακα δείχνουν ὅτι οἱ ἐπιπτώσεις τῆς ἀκρίβειας ζωῆς πάνω στὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν ἐργατοῦπαλλήλων εἶναι σημαντικὲς, γιὰ τὴν μεγαλύτερη ἀνοδο ἐμφανίζει ὁ τιμαρίθμος τῶν εἰδῶν διατροφῆς, πὼ ἀπορροφῶν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν οικογενειακῶν προϋπολογισμῶν τους. Πρὸς τὴν ἴδια κατεύθυνση, ἀλλοῦ περισσότερο καὶ ἀλλοῦ λιγότερο, κινήθηκαν καὶ οἱ ἄλλοι τιμαρίθμοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν τιμαρίθμο τῆς ὁμάδος «ἐκπαίδευσις—μόρφωσις—ψυχαγωγία» πὼ κινήθηκε πρὸς τὰ κάτω. Συνεπῶς ὡς ἔγραφε καὶ ὁ Ο.Τ. τὴν 7.3.63 «...ἐσημειώθη αἰσθητὴ χειροτέρευσις τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῶν μισθοβιῶτων, τὸ μέγιστον μέρος τῶν εἰσοδημάτων τῶν ὁποίων δαπανᾶται εἰς εἶδη διατροφῆς».

Ἀλλὰ πῶς χειροτέρευσε; Εἶναι γνωστὸ ὅτι τὸ ἔλλειμμα μᾶς τετραμελοῦς ἐργατικῆς οἰκογένειας, πὼ ἔπαιρνε σὰ βάση ἡ ΓΣΕΕ, εἶχε ἀνέβει σὲ 1.313 δραχ. τὸ 1961. Ὅμως γιὰ τὸ 1962, γιὰ εὐνόητους λόγους, δὲν ἔδωσε ἡ ΓΣΕΕ στοιχεῖα. Ἄν πάρουμε σὰ βάση τὸν πίνακα τῆς ΓΣΕΕ, πὼ δείχνει τὴ σύνθεση τοῦ διαιτολογίου τῆς τετραμελῆς ἐργατικῆς οἰκογένειας μέσα στὸ μῆνα (π.χ. 57,6 κιλά ψωμί), τότε ἡ μηνιαία ἐπιβάρυνση ὑπολογίζεται γύρω σὲ 164,30 δραχ., μετὰ τὰ ἐπίπεδα τιμῶν Ἰανουαρίου 1962 — Ἰανουαρίου 1963. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ εἶδη αὐτὰ τοῦ διαιτολογίου δὲν καλύπτουν ὅλο τὸν κύκλο ἀγορῶν τῆς οἰκογένειας, δεδομένου ὅτι δὲν συνυπολογίζονται τὰ τσιγάρα, λαχανικὰ κλπ., τὸ πρόσθετο μηνιαῖο ἔλλειμμα ὑπολογίζεται γύρω σὲ 200 δραχ. καὶ ἂν ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι

οἱ ἀνατιμήσεις συνεχίστηκαν καὶ τὸ δίμηνο Φεβρουαρίου—Μαρτίου, μετὰ βάση τὰ δεδομένα τῆς ΕΣΤΕ «Μεσημβρινή», 11.4.63), ἀκόμα μεγαλύτερο. Ἀλλὰ τὸ ἔλλειμμα αὐτὸ εἶναι μικρότερο στὴν πραγματικότητα. Καὶ ὁ λόγος εἶναι ὅτι ἡ διάρκεια τοῦ 1962 ὁ ἀγῶνας τῶν ἐργαζομένων γιὰ τὶς οἰκονομικὲς διεκδικήσεις τους εἶχε ὀρισμένα ἀποτελέσματα, πὼ περιορίζουν τὸ παραπάνω ἔλλειμμα. Βέβαια, τὰ ἀποτελέσματα αὐτὰ δὲν ἀφορῶν ὅλους τοὺς ἐργατοῦπαλλήλους καὶ εἶναι ἀνισόμερα κατανεμημένα σὲ τὶς διάφορες κατηγορίες ἐργαζομένων. Ἀκόμα καὶ αὐτὲς οἱ περιορισμέναι αὐξήσεις (50 δραχ. γιὰ τοὺς μαθητευόμενους, 75 γιὰ τὶς γυναῖκες καὶ 100 γιὰ τοὺς ἄνδρες), πὼ ἐπιτεύχτηκαν μετὰ τὶς ἐθνικὲς συλλογικὲς συμβάσεις τοῦ Ἰουνίου, δὲν ἀφορῶν παρὰ μόνον τὸ 30% τῶν ἐργατοῦπαλλήλων. Μὰ καὶ ὅπου ἀκόμα ὑπάρχουν, ὄχι μόνον δὲν ἀντισταθμίζουν τὴν ἀπώλεια τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῶν μισθῶν καὶ μεροκάματων πὼ ἐπέφεραν οἱ ἀνατιμήσεις, ἀλλὰ καὶ ὑπολείπονται οὐσιωδῶς αὐτῆς τῆς ἀπώλειας. Αὐτὸ δὲν τὸ ἀμφισβητεῖ οὔτε τὸ «Ἐργατικὸ Βῆμα» τῆς Γ.Σ.Ε.Ε. ὅταν ὁμολογεῖ ὅτι «ἡ τοιαύτη αὐξήσις (δηλ. τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων) ἐκ δραχ. 88 οὐχὶ μόνον ἐξεμηδενίσθη λόγω τῆς ἀπὸ 6-1-1962 καὶ ἐντεῦθεν ἀνατιμήσεως ὀρισμένων εἰδῶν βασικῆς ἀνάγκης ἀλλὰ καὶ ὑπερεκαλύφθη ἐκ τῶν ἀνατιμήσεων» («Ἐργατικὸ Βῆμα» τῆς 16.1.63). Ἐξ ἄλλου, ἡ «Ἐλευθερία» τῆς 13.3.62 σὲ ἀρθρο τῆς ὑπὸ τὸν τίτλο «ΠΤΩΣΙΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ» ἔγραφε ὅτι «συνετέλεσθη σοβαρὰ καὶ ἀνησυχη-

τική πτώσις τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου — ἐνὸς ἐπιπέδου, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο βεβαίως ἀξιοζήλευτον τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1962». Δὲν ἔχουμε συγκεκριμένα στοιχεῖα γιὰ νὰ προσδιορίσουμε ἐπακριβῶς τὴν πτώση τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου στὸ χρόνο πού πέρασε, ἀλλ' ἂν ὑποθέσουμε ὅτι ἡ αὔξησις τοῦ μηνιαίου ἐλλείμματος τῆς ἐργατικῆς οἰκογένειας εἶναι γύρω στὶς 150 δρχ., (στὴν πραγματικότητα πρέπει νὰ εἶναι περισσότερο), τότε ἡ συνεχῆς χειροτέρευσις τῶν ὄρων ζωῆς τοῦ ἐργατοῦπαλλήλου, μὲ βάση τὰ δεδομένα τῆς ΓΣΕΕ τῆς περιόδου 1955-1961, πού κι' αὐτὰ ἀποκρύπτουν ἓνα μέρος τοῦ τραγικοῦ δράματος τῶν ἐργαζομένων, μᾶς δίνεται ἀπὸ τὸν παρακάτω παραστατικὸ πίνακα:

** Ἐλλειμμα σὲ δρχ.*

*Μηνιαίου προϋπολογισμοῦ
Ἐργατικῆς οἰκογένειας
στὸ διάστημα 1955 — 1962*

1955	865
1956	794
1957	905
1958	992
1959	1106
1960	1133
1961	1313
1962	1463

Ὁ πίνακας εἶναι τόσο εὐγλωττος ὥστε νὰ περιττεύει κάθε σχόλιο. Σὲ μιὰ περίοδο πού τὰ κέρδη τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων διογκώνονται ἀκόμα περισσότερο (παράδειγμα ἡ ΙΜΠΟΡΤΕΞ, πού μοίρασε μέρος 385% ἐπὶ τῆς ὀνομ. ἀξίας τῶν μετοχῶν), τὰ εἰσοδήματα τῶν ἐργατοῦπαλλήλων ἔχασαν σημαντικό μέρος ἀπὸ τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν. Βέβαια, οἱ ἀνατιμήσεις δὲν θίγουν μονάχα τοὺς ἐργατοῦπαλλήλους, ἀλλὰ πολὺ ἐκτεταμένο κύκλον ἐργαζομένων, ὅπως τοὺς ἀγρότες, τὰ μεσαῖα στρώματα κλπ. καὶ ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας παίζουν ἀνασταλτικὸ ρόλο, δεδομένου ὅτι ὁ περιορισμὸς τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐργαζομένων σημαίνει συστολή, ἐλάττωσις τῆς ἀπορροφητικότητος τῆς

ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς, στένεμα τοῦ παραγωγικοῦ κύκλου καὶ σὲ τελευταία ἀνάλυσις ὄξυνσις τοῦ προβλήματος τῆς ἀνεργίας. Μὲ ἄλλα λόγια, τὸ κύμα τῶν ἀνατιμήσεων πού, ὅπως δείχνουν οἱ τιμάριθμοι τῆς ΕΣΤΕ μέχρι τὸ Μάρτιον ἔξακολουθεῖ νὰ πλήττει τοὺς ἐργαζόμενους, ἔχει εὐρύτερους ἀντίκτυπους στὴν ἐθνικὴ οἰκονομία καὶ ὀξύνει καὶ περιπλέκει ἀκόμα πιὸ πολὺ τὰ κοινωνικὰ προβλήματα. Μ' αὐτὰ ὅμως δὲν ἀπασχολούμαστε ἐδῶ. Ἐδῶ σταθήκαμε στὶς ἐπιπτώσεις τῆς ἀνόδου τοῦ κόστους ζωῆς πάνω στὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν ἐργατοῦπαλλήλων καὶ τὸ βασικὸ συμπέρασμα στὸ ὁποῖο ὀδηγηθήκαμε εἶναι ὅτι στὸ τελευταῖο διάστημα σημειώθηκε σοβαρὴ ἐπιδείνωσις τῶν ὄρων ζωῆς τοῦ ἐργατοῦπαλλήλου, ἰδιαίτερα ἐκείνων τῶν κατηγοριῶν πού ἀμείβονται χειρότερα καὶ εἶναι ὑποχρεωμένοι τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ἀποδοχῶν τῆς νὰ τὸ διαθέτουν γιὰ εἶδη διατροφῆς, πού κατ' ἐξοχὴν ἐπληξε τὸ ἀνατιμητικὸ κύμα.

Ἡ λογικὴ, ὕστερα ἀπὸ ὅσα ἐκτέθηκαν παραπάνω, ὑπαγορεύει τὴν ἀνάγκη γιὰ τὴν ἀνάκτησις τῆς χαμένης ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἐργατοῦπαλλήλων, ὄχι μόνο γιὰ τὸ διάστημα πρὶν τὸ 1962 ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν τελευταία περίοδο. Ἡ πολιτεία ὅμως τῆς Κυβερνήσεως, σύμφωνα μὲ ὅσα εἶπε στὴν εἰσηγητικὴν τοῦ ἔκθεσις, κατὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ νέου προϋπολογισμοῦ ὁ κ. Ἰπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, εἶναι ὅτι «ἡ Κυβέρνησις καὶ κατὰ τὴν ἀρξαμένην χρῆσιν 1963 εἶναι ἀποφασισμένη νὰ μὴ ἰκανοποιήσῃ αἰτήματα ὅποθενδήποτε προερχόμενα, ἐφ' ὅσον καὶ καθόσον συνδέονται μὲ πληθωριστικὰς πιέσεις...» Αὐτὸ σημαίνει ἀπόκρουσις τοῦ αἰτήματος γιὰ αὔξησιν τῶν μισθῶν καὶ μεροκαμάτων. Καὶ στὸ βαθμὸ πού θὰ συνεχίζεται ἡ διαδικασία προσαρμογῆς γιὰ τὴν σύνδεσιν μὲ τὴν ΚΕΑ, ἡ Κυβέρνησις, ἐν ὀνόματι τῆς «ἀνταγωνιστικότητος» τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς νομισματικῆς σταθερότητος, δὲν θὰ εἶναι διατεθειμένη νὰ ἰκανοποιήσῃ τὸ αἶτημα τῶν ἐργατοῦπαλλήλων γιὰ ἀναπροσαρμογὴν τῶν ἀποδοχῶν τους. Συνεπῶς ὁ μοναδικὸς τρόπος γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ εἶναι ὁ ἀγῶνας τους.

